

Absolutismus v Evropě

- **1526** – Habsburkové usedli na českém trůně
- stavovská monarchie
 - výhody – pluralita názorů, dělba moci, kontrola panovníka
 - nevýhody – rozpory
- absolutismus
 - výhody – rychlé zavádění inovací a reforem, odolný vůči rozkladu a chaosu
 - nevýhody – bez hledání kompromisu

Třicetiletá válka

- za počátek se považuje České stavovské povstání (1618)
- boj protestantů s katolíky
- na straně císaře: Bavorsko, Španělsko, ...
- na straně protestantské unie: Holandsko, Dánsko, Švédsko, Francie, ...
- Francie šli do války jenom kvůli oslabení Habsburků (francouzští katolíci byli na straně protestantů)
- ve střední Evropě v důsledku třicetileté války vymřela téměř třetina populace
- silný dopad války na civilní obyvatelstvo
- Albrecht z Valdštejna – velitel císařského vojska, nejvýznamnější válečník v našich dějinách, velmi bohatý, díky vítězstvím ve třicetileté válce získal obrovskou moc, razil mince, nechal postavit Valdštejnský palác, 1634 byl zavražděn v Chebu na císařův pokyn
- válka česká, falcká, dánská, švédská, francouzsko-švédská
- 1648 Švédové napadli a oblehli část Prahy, vyplenili Pražský hrad
- díky angažmá Francie válka končí a přichází mírové jednání – vestfálský mír
- výsledky války
 - mír – kompromis
 - oboustranná vyčerpanost
 - ambice Habsburků nenaplněny roztržštěnost SŘŘ trvá – oslabení moci císaře
 - znovu přijata zásada Cuius regio eius religio
 - územní zisky
 - Francie – Porýní
 - Švédsko – Pobaltí
 - Sasko – Horní a Dolní Lužice
 - potvrzení nezávislosti Švýcarska a Severního Nizozemí
 - Francie, Švédsko na cestě k velmocenskému postavení
 - nerovnováha sil trvá
 - spory nevyřešeny, odloženy
- mariánský sloup na Staroměstském náměstí

Francie

- Ludvík XIII. – první základy absolutismu
- Ludvík XIV.
 - 1642 králem v 5 letech
 - matka Anna Rakouská, první ministr Jules Mazarin (neoblíben, zvyšování daní)
 - 1661 Mazarin umírá, Ludvík (24 let) přebírá veškerou moc
 - absolutismus
 - zástupce boží na zemi
 - konečná rozhodnutí (po konzultaci s ministry) – heslo “nadřazený všem”, vláda = “královské řemeslo”
 - panovník má vládnout zemi co nejlépe pro blaho lidu, nikdo jej však nesmí kritizovat, je zodpovědný pouze Bohu
 - omezení pravomocí místních orgánů (stavy, parlamenty), centralismus (koncentrace moc do centra země, do rukou jedné osoby)
 - úředníci = prodloužená ruka krále, vykonavatelé moci
 - domácí politika
 - rádce si vybírá podle zásluh, ne původu (úředníci, buržoazie)
 - vysoká šlechta koncentrována do Versailles (pod kontrolou)
 - ekonomika – země zadlužená (válečné konflikty), šlechta nepracuje, církev a šlechta neplatí daně
 - Jean-Baptiste Colbert
 - ministr financí, průmyslu a obchodu
 - ozdravení financí, úspory
 - merkantilismus
 - maximalizace exportu, minimalizace importu
 - snaha o maximální využití lidského potenciálu
 - dovážet suroviny, zpracovávat je až na místě
 - nakupovat výměnným obchodem
 - koncentrovat v zemi co největší množství drahých kovů
 - budování infrastruktury, zavedení vysokých dovozních cel, podpora výroby
 - problémy – inflace, brzda v rovoji dalších států
 - podpora osidlování zámoří – Senegal, Madagaskar, Indie, Kanada (Québec), Louisiana, Guadeloupe, Martinik
 - zrušení ediktu Nantského
 - boření protestantských kostelů
 - emigrace 200 000 hugenotů do protestantských zemí a zámoří (Anglie, Prusko)
 - Versailles
 - napodobování francouzského dvora ze strany panovníků v dalších státech Evropy

- La Fontaine, Molière
- zahraniční politika
 - téměř permanentní vojenská aktivita
 - cílem bylo zajistit Francii přirozené hranice na severu (Severní moře) a na východě Rýn
 - prostředky: obnovování starých nároků (právních a dynastických) → peníze → nátlak → válka
 - porážka v Nizozemí
 - značné vyčerpání a zadlužení země
 - zisky – Sársko, Alsasko, Štrasburg, Lucemburk
- markýz de Louvois
 - ministr války
 - orientace na dobovačnou zahraniční politiku
 - většina francouzského bohatství byla vynaložena na armádu
 - reforma armády – žold pro vojáky, kasárna, pušky s křesacím zámkem, bajonet, elitní oddíly, nejpočetnější, nejlépe organizovaná armáda v Evropě
 - Vauban – mistr obléhání, budování pohraničních pevností, “železná hranice”
- Karel II. – španělský král, zemřel v roce 1700, neměl dědice
- války o dědictví španělské
 - švagři Karla II. – Ludvík XIV. a rakouský král, císař SŘŘ Leopold I.
 - vyčerpávající konflikt
 - Francie vs. Ra, SŘŘ, VB, Niz, Pru
 - Utrechtský mír – rozdělení území
 - vládu ve Španělsku a koloniích získal vnuk Ludvíka XIV., nesměl sloučit Španělsko s Francií
 - Španělské Nizozemí a Apeninský poloostrov připadl SŘŘ
 - Británie si zajistila monopolní postavení ve vývozu otroků do Ameriky a získala Gibraltar
- Ludvík XIV. umírá 1715
- země zadlužena, vyčerpána, hromadění hospodářských potíží
- 1789 Velká francouzská revoluce

Petr Veliký

- samoděržaví = ruský absolutismus
- bojaři = ruská šlechta, oslabovala moc panovníka
- revoluce shora – reformy
- manufaktury, reforma armády
- povstání – poprava syna
- severní válka – Petr Veliký vs. Karel XII. (Švédsko) → Rusko získalo přístup k Baltskému moři v místě ústí Něvy
- Petrohrad
- kolonizace Sibiře